

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS INFORMACINĖS SISTEMOS BENDROSIOS KONTROLĖS VERTINIMAS

2008 m. birželio 18 d. Nr. IA-9000-1-3
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės Informacinių sistemų valdymo ir audito departamento
direktoriaus Dainiaus Jakimavičiaus
2008-01-21 pavedimą Nr. 9000-1,
2008-02-13 pavedimą Nr. 9000-1-1

Auditą atliko audito grupė:
Rimgaudas Gamulis (grupės vadovas)
Viktorija Mirošničenko
Loreta Tomickytė

Auditas pradėtas 2008-01-21
Auditas baigtas 2008-06-18

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Valstybiniai auditoriai įvertino informacinių sistemų valdymą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Audito metu vertinta informacinių sistemų vidaus kontrolės branda, pateiktos išvados, geroji praktika ir rekomendacijos.

Siekdami įvertinti teisinius ir organizacinius informacinių sistemų valdymo procesus, valstybės informacinės sistemos ir registrų kūrimo organizavimą ir priežiūrą, audito metu daugiau dėmesio skyrėme Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinių sistemų strategijos ir planavimo procesams (1 dalis), informacinių sistemų valdymui ir organizavimui, valstybės informacinės sistemos ir registrų kūrimui bei pakeitimų valdymui (2 ir 3 dalys). Audito metu plačiau nagrinėtas ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinių sistemų saugos ir veiklos tęstinumo užtikrinimas (4 dalis), informacinių sistemų stebėseną (auditai) ir vertinta valstybės informacinių sistemų ir registrų atitiktis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams bei rekomendacijoms valstybės informacinių sistemų ir registrų valdymui ir saugai (5 dalis).

Audito metu nustatyta, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinių sistemų vidaus kontrolės branda apibūdinama kaip Pirminis (*Ad Hoc*) procesas (plačiau – 38 psl.). Norint pasiekti aukštesnį brandos lygį, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje reikia tobulinti informacinių sistemų politiką, nes nėra tinkamai dokumentuotų ir atnaujintų valstybės informacinės sistemos nuostatų.

Valstybiniai auditoriai, vertindami, kaip Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valdo informacines sistemas, nustatė gerąją praktiką – informacinių sistemų valdymo inovacinę veiklą, kuri buvo sėkmingai įdiegta audituojamajame subjekte:

- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose įdiegta veiklos rizikos vertinimo ir valdymo sistema, apimanti ir rizikas, susijusias su informacinėmis technologijomis, patvirtintas 2007–2008 m. aukštos svarbos lygmens rizikos veiksnių valdymo priemonių planas, į kurį įtrauktos rizikos, susijusios su informacinių technologijų sritimi (4.2 dalis);
- ▶ nustatyti informacinių sistemų modernizavimo saugos principai, kūrimo procedūros ir standartai, reglamentuojantys eksploatuojamų informacinių sistemų pakeitimų valdymą ir padedantys užtikrinti informacinių sistemų plėtros kontrolę (3.2 dalis);
- ▶ nustatyti papildomi reikalavimai informacinių technologijų paslaugų pirkimo sutartims ir informacinių technologijų paslaugų teikėjams (2.2 dalis);

-
- ▶ nustatyti valstybės informacinės sistemos atskirų dalių valdytojai (informacinių technologijų sistemų savininkai) ir tvarkytojai (atsakingi už informacinių technologijų sistemas darbuotojai) (2.1 dalis).

Taip pat audito metu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyti valstybės informacinių sistemų ir registrų valdymo ir saugos trūkumai:

- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nenustatyti informacinės sistemos vystymo strategijos keitimo atvejai, kriterijai, tvarkos ir procedūros, todėl neužtikrinama pakankama informacinių sistemų vystymo strategijos įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė (1.1 dalis); atliekant informacinės sistemos investicijų vertinimus, nesilaikoma investicijų į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinę sistemą vertinimo metodikos reikalavimų (1.2 dalis);
- ▶ informacinės sistemos valdymo ir saugos struktūra nefunkcionuoja taip, kaip buvo numatyta institucijos vidaus teisės aktuose, todėl yra neišbaigtas šios informacinės sistemos ir jos atskirų dalių strateginių pokyčių valdymo ir saugos procesų įgyvendinimas (2.1, 4.1 dalys); Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba neturi parengusi visos valstybės informacinės sistemos ir registrų valdymo ir saugos dokumentacijos, esama informacinės sistemos saugos ir valdymo dokumentacija nėra atnaujinama ir peržiūrima teisės aktų nustatyta tvarka (2.2, 3.1, 3.2, 4.3, 4.4 dalys);
- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, kurdama valstybės informacinę sistemą ir registrus, nesilaikė teisės aktų reikalavimų, todėl:
 - neįteisino informacinės sistemos (kompiuteriniu būdu duomenų mainai su kitomis institucijomis gali būti vykdomi tik iš įteisintų informacinių sistemų) (3.1.1. dalis);
 - Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrai sukurti teisės aktų nustatyta tvarka nepatvirtinus registrų veikimo schemų (3.1.2. dalis).
- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo veiklos nenutrūkstamumo planavimo procesai ne visada atitinka teisės aktuose ir valdybos vidaus dokumentuose nustatytus reikalavimus, neišnaudojamos vidaus teisės aktuose numatytos priemonės gyvybiškai svarbių įrašų tvarkymui ir saugojimui, valstybės informacinės sistemos duomenų vientisumui užtikrinti (4.4 dalis); administracinių patalpų fizinės saugos perimetre yra pažeidžiamų vietų ir nepakankamai apribotas priėjimas prie Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai svarbių informacinių technologijų išteklių (4.5 dalis);
- ▶ informacinių technologijų turto elementų apskaita Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje nevisiškai atitinka apskaitą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus:

ilgalaikiam nematerialiajam turtui nesuteikiami inventoriniai numeriai; ne visi išorinių duomenų laikmenų ir duomenų kaupiklių įrenginiai įtraukti į trumpalaikio materialiojo turto sąrašą ir inventorizuojami (4.6 dalis);

- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje teisės aktų nustatyta tvarka neatliekamas sistemingas ir visapusiškas informacinių technologijų saugos atitikties vertinimas (5.1 dalis).

Valstybiniai auditoriai, atsižvelgdami į tai, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyti valstybės informacinių sistemų ir registrų valdymo ir saugos trūkumai, rekomendavo:

- ▶ Numatyti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų:
 - tinkamą informacinių sistemų vystymo strategijos įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę;
 - investicijų į informacinę sistemą vertinimo metodikos nuostatų laikymąsi;
 - nematerialiojo turto, susijusio su informacijos apdorojimo priemonėmis, apskaitą, atitinkančią teisės aktų reikalavimus.
- ▶ Siekiant didinti informacinių sistemų administravimo efektyvumą, patikslinti informacinės sistemos atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų nustatytas atsakomybės ribas.
- ▶ Atnaujinti ir (arba) sukurti trūkstamą valstybės informacinės sistemos dokumentaciją ir įteisinti valdomą informacinę sistemą. Su patvirtinta (atnaujinta) dokumentacija pasirašytinai supažindinti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir jos įstaigų atsakingus asmenis.
- ▶ Siekiant sustiprinti duomenų saugą ir užtikrinti informacinių sistemų veiklos tęstinumą:
 - atnaujinti gyvybiškai svarbių įrašų tvarkymui ir saugojimui skirtą dokumentaciją ir užtikrinti šiam tikslui numatytų priemonių praktinį įgyvendinimą;
 - sustiprinti fizinės saugos perimetro pažeidžiamų vietų kontrolę.
- ▶ Užtikrinti, kad valstybės informacinės sistemos vidaus auditai arba nepriklausomi jos vertinimai būtų atliekami teisės aktų nustatyta tvarka.

Valstybiniai auditoriai pažymi, kad audito metu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dalį trūkumų pašalino ir padarė pažangą informacinių sistemų valdyme.